

Årsrapport 2023

Landstingshuset i Stockholm AB (LISAB)

Landstingshuset i Stockholm AB

Årsrapport 2023
Landstingshuset i Stockholm AB

Revisorerna i revisorsgrupp I beslutade vid sitt möte den 2024-04-11 överlämna rapporten till styrelsen för Landstingshuset i Stockholm AB för kännedom och möjlighet till yttrande senast 2024-08-31.

Kjell Öhrström
ordförandeKarelia Pagan
sekreterare

Sammanfattning – Landstingshuset i Stockholm AB

I den årliga revisionen av Landstingshuset i Stockholm AB (LISAB) prövas och bedöms om den interna styrningen och kontrollen varit tillräcklig samt om räkenskaperna är rättvisande.

Bedömning för år 2023

	Tillräcklig	Inte helt tillräcklig	Otillräcklig
Intern styrning och kontroll	X		
	Rättvisande	Inte rättvisande	
Räkenskaper	X		

Ekonomiskt och verksamhetsmässigt resultat

Det ekonomiska resultatet för LISAB, före bokslutsdispositioner och skatt, uppgår till -159,8 mnkr medan fullmäktiges resultatkrav uppgår till 0,0 mnkr. Budgetavvikelsen beror i huvudsak på att bolaget gjort nedskrivningar av värden på aktierna i dotterbolagen.

LISAB:s ekonomiska utfall styrs, som moderbolag, av resultaten i dotterbolagen. För LISAB gör revisionen ingen bedömning av om det ekonomiska resultatet har uppnåtts, eftersom styrelsen endast indirekt har möjlighet att påverka detta.

Intern styrning och kontroll

Den interna styrningen och kontrollen bedöms, utifrån genomförd granskning, vara tillräcklig.

Räkenskaper

Årsbokslutet är i allt väsentligt upprättat enligt god redovisningssed, enligt regionens anvisningar och bedöms ge en rättvisande bild av årets resultat och ställning.

Räkenskaperna bedöms vara rättvisande.

Innehållsförteckning

1. Årlig granskning	4
2. Ekonomiskt och verksamhetsmässigt resultat.....	5
2.1. Ekonomiskt resultat.....	5
3. Intern styrning och kontroll.....	5
3.1. Ansvar och roller i styrningen.....	6
3.2. Kapitaltäckningsgaranti.....	6
3.3. Styrelsens utvärdering	7
3.4. Kommande förändringar.....	7
4. Räkenskaper.....	7
4.1. Koncernföretagen i Landstingshuset i Stockholm AB	7
4.2. Auktoriserade revisorns bedömning	8
Bilaga 1	Sammanställning och uppföljning av rekommendationer till styrelsen
Bilaga 2	Bedömningsmål och bedömningskriterier

1. Årlig granskning

I den årliga revisionen av Landstingshuset i Stockholm AB (LISAB) prövas och bedöms om räkenskaperna är rättvisande samt om den interna styrningen och kontrollen är tillräcklig.

Styrelsen för LISAB ansvarar enligt de specifika ägardirektiven för uppföljning av att dotterbolagens och dotterdotterbolagens bolagsordningar samt ägarens generella och specifika ägardirektiv efterlevs. Bolaget ska också som moderbolag bidra till strategisk samordning och utveckling av dotterbolagens verksamhet.

Revisionen har utförts enligt aktiebolagslagen, kommunallagen, regionens regler och anvisningar, riktlinjer för samordnad revision och bolagsrevision inom region Stockholm samt god revisionsledning för kommunal verksamhet. Revisionen har utgått från revisionsplanen som fastställts av revisorsgrupperna och revisorskollegiet.

I granskningen har lekmannarevisorerna biträttats av regionens revisionskontor. Granskningen har genomförts av granskningsansvarig Kristina Brismark m.fl. vid revisionskontoret. Parallellt med lekmannarevisionen har revision utförts enligt ABL 9 kap. under ledning av auktoriserad revisor Maria Wigenfeldt vid PwC.

Den auktoriserade revisorn granskar räkenskaperna samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning. Den interna styrningen och kontrollen granskas gemensamt av lekmannarevisorerna och den auktoriserade revisorn.

Under granskningsåret har ömsesidig information och samverkan skett mellan bolagets lekmannarevisorer och dess auktoriserade revisor. Lekmannarevisorerna har träffat representanter för bolagsstyrelsen för dialog vid ett tillfälle.

Ett utkast av årsrapporten har stämts av med bolagsledningen och de auktoriserade revisorerna.

2. Ekonomiskt och verksamhetsmässigt resultat

För LISAB gör revisionen ingen bedömning av om det ekonomiska resultatkravet har uppnåtts eftersom styrelsen endast indirekt har möjlighet att påverka detta.

2.1. Ekonomiskt resultat

	Budget 2023	Bokslut 2023	Bokslut 2022
Resultaträkning (mnkr)			
Verksamhetens kostnader	-1,2	-0,8	-0,9
Verksamhetens rörelseresultat	-1,2	-0,8	-0,9
Finansnetto	-16,8	-24,2	-1,7
Nedskrivning/återföring nedskrivning av aktier i dotterbolag	18,0	-134,7	-197,0
Resultat före bokslutsdisposition och skatt	0,0	-159,8	199,6
Koncernbidrag	-0,0	-137,9	-212,7
Resultat efter bokslutsdisposition och skatt	0,0	-297,7	-412,3
Balansomslutning (mnkr)		2 002	2 764
Årsarbetare (antal)	0	0	0

2.1.1. Resultat 2023

Resultatet före bokslutsdispositioner och skatt uppgår till -159,8 mnkr vilket är 159,8 mnkr lägre än budgeterat resultatkrav. Den negativa avvikelser förklaras av nedskrivningar av värdet på aktierna i flertalet av dotterbolagen¹. Justerat för nedskrivningarna uppgår resultatet före bokslutsdispositioner och skatt till -25,0 mnkr, vilket är 7,0 mnkr lägre än budgeterat.

Eftersom LISAB:s ekonomiska utfall, som moderbolag, styrs av resultaten i dotterbolagen har resultatet indirekt påverkats av dotterbolagens ekonomiska utmaningar. Moderbolaget har lämnat 137,9 mnkr i koncernbidrag till dotterbolagen för att utjämna det skattemässiga resultatet i koncernen.

Verksamhetsberättelsen redogör för de ingående dotterbolagens ekonomiska och verksamhetsmässiga resultat. Revisionens granskning av respektive bolags verksamhetsberättelse och årsredovisning framgår i respektive årsrapport.

3. Intern styrning och kontroll

I detta avsnitt görs en bedömning av hur styrelsen och vd tar ansvar för att det finns en intern styrning och kontroll som leder till måluppfyllelse och regelefterlevnad. Bedömningsmålen och bedömningskriterierna framgår av bilaga 3. Granskningen har genomförts av revisionskontoret och auktoriserad revisor.

¹ Danderyds sjukhus AB, Folk tandvården i Stockholm AB, Södersjukhuset AB, Ambulanssjukvården i Storstockholm AB, Södertälje Sjukhus AB, Film Stockholm AB och Tobiasregistret AB.

3.1. Ansvar och roller i styrningen

Revisionen har tidigare i olika sammanhang konstaterat att gränsdragningen mellan regionstyrelsens ansvar och ansvaret i LISAB:s styrelse är otydligt bland annat gällande strategisk samordning. Regionstyrelsen har från och med 2023 enligt reglementet ansvar för strategisk produktionsplanering för hälso- och sjukvården samt samordning mellan den egenägda vårdens olika nämnder och bolag. Revisionen noterade i årsrapporten 2022 att LISAB:s ägardirektiv för 2022 var förändrat jämfört med 2021. Framför allt gäller detta en skrivning i 2021 års ägardirektiv om att bolaget ansvarar för ägarstyrning, strategisk samordning och uppföljning av bolagens verksamhet utifrån regionfullmäktiges direktiv och fastställda ramar. Denna skrivning har i 2022 års ägardirektiv ändrats till att bolaget som ägare ska bidra till strategisk samordning och utveckling av dotterbolagens verksamhet. Den ändrade formuleringen har kvarstått under 2023 och finns även i 2024 års budget.

Revisionen konstaterar, liksom i årsrapporten för regionstyrelsen 2023 att det av protokollen från möten med dels LISAB:s styrelse, dels regionstyrelsens personal- och produktionsutskott framgår att ärendena i hög utsträckning är överlappande. Detta gäller särskilt hanteringen av ägardialogerna² som redovisas både till LISAB:s styrelse och regionstyrelsens personal- och produktionsutskott. LISAB:s styrelseprotokoll är kortfattade, då hänvisningar görs till andra protokoll i andra enheter. Det är därmed svårt att följa vad som har behandlats under styrelsemötena.

Revisionen konstaterar att frågan om ägarstyrning och samordning är en central del i regionstyrelsens förslag till beslut om styrningen av den egenägda vården (se avsnitt 3.4 samt revisionens årsrapport för regionstyrelsen 2023). Revisionen kommer att fortsätta följa utvecklingen under 2024.

3.2. Kapitaltäckningsgaranti

I syfte att undvika kapitalbrist beslutar fullmäktige i samband med behandlingen av regionens årsredovisning om kapitaltäckningsgaranti till LISAB (1 mdkr för 2023). Samtidigt godkänner fullmäktige att LISAB i sin tur utfärdar kapitaltäckningsgarantier till ingående dotterbolag. Dotterbolagen i LISAB, liksom moderbolaget, ska följa aktiebolagslagens regler om skyldighet att upprätta kontrollbalansräkning vid kapitalbrist. Syftet med beslut om kapitaltäckningsgaranti är att undvika att en sådan ekonomisk situation inträffar.

Kapitaltäckningsgarantierna är formulerade så att de endast avser innevarande räkenskapsår och beslut fattas vid regionfullmäktiges möte i maj. Revisionen konstaterar att detta betyder att under perioden januari – maj finns ingen giltig kapitaltäckningsgaranti för LISAB.

Årets resultat i LISAB är -298 mnkr och det egna kapitalet uppgår på balansdagen till 146 mnkr. Om resultatutvecklingen för 2024 fortsätter som 2023 finns risk att mer än hälften av LISAB:s egna kapital är förbrukat under våren. I det fall detta skulle ske under perioden januari till april kan LISAB:s egna kapital inte hanteras inom gällande kapitaltäckningsgaranti. Styrelsen måste i så fall ansöka hos ägaren om kapitaltäckning.

Likviditetspåverkan är troligen låg då det främst är fråga om nedskrivning av aktier i dotterbolag som påverkar LISAB:s resultat negativt.

Bedömning

Utformningen och tidsplanen för utfärdande av kapitaltäckningsgarantier innebär att LISAB inte har en täckande kapitaltäckningsgaranti för alla månader och måste vid

² Av styrelsens protokoll framgår att det under året har hållits 14 ägardialoger. Minnesanteckningar från dialogerna finns diarieförda.

behov under perioden januari till och med april avropa detta särskilt. LISAB:s styrelse bör mot denna bakgrund följa resultatet och kapitalutvecklingen nogsamt under våren för att vidta åtgärder kopplat till aktiebolagslagen i de fall mer än hälften av det registrerade aktiekapitalet är förbrukat innan en ny kapitaltäckningsgaranti är utställd.

Revisionen har i årsrapporten för regionstyrelsen 2023 rekommenderat regionledningskontorets ledning att säkerställa att ärenden om kapitaltäckningsgarantier ger koncernernas bolag ett skydd även på våren efter räkenskapsårets slut.

3.3. Styrelsens utvärdering

Revisionen har tidigare rekommenderat styrelsen att säkerställa en rutin så att den årliga utvärderingen av vd:s och styrelsens arbete genomförs varje år.³ Av protokoll framgår att styrelse- och vd-utvärdering gjordes i november 2023. Enligt styrelsens så kallade ärendebalans för 2023 och 2024 finns tidpunkter för utvärdering inlagda. Rekommendationen bedöms vara åtgärdad.

3.4. Kommande förändringar

Verksamhetsberättelse och årsredovisning för LISAB 2023 beskriver väsentliga förändringar framöver både för koncernens bolag och för moderbolaget LISAB. Det gäller framför allt regionstyrelsens förslag om att avbolagisera akutsjukhusen och AISAB samt pågående process med förvärv av Medhelp sjukvårdsrådgivning AB.

I LISAB:s årsredovisning framgår att förslagen om avbolagisering även påverkar rollen för LISAB som enligt förslaget ska återgå till att bli ett holdingbolag från och med 1 januari 2025. Enligt förslaget ska den uppföljning av nämnder och bolag som LISAB gjort tillsammans med regionstyrelsen i fortsättningen helt skötas av regionstyrelsen.

LISAB upprättar i dagsläget inte någon hållbarhetsredovisning då moderbolaget i sig inte omfattas av kraven för att upprätta hållbarhetsredovisning men däremot koncernen och ett antal dotterbolag. Hållbarhetsredovisning upprättas i nuläget endast på dotterbolagsnivå och hänvisning görs i moderbolagets årsredovisning. Som kravet ser ut för kommande CSRD⁴ redovisning kommer koncernen behöva ändra på sin princip och upprätta rapportering på koncernnivå. Ett arbete med att hantera denna förändring har under 2023 initierats inom regionledningskontoret. Revisionen konstaterar att frågan om hållbarhetsredovisning behöver hanteras parallellt med nu föreslagna förändringar i koncernen.

4. Räkenskaper

I detta avsnitt görs en bedömning av om styrelsens redovisning är upprättad i enlighet med lagstiftning och god redovisningssed så att räkenskaperna ger en rättvisande bild av resultat och ställning. Bedömningsmålen och bedömningskriterierna framgår av bilaga 2.

Granskningen av räkenskaperna har genomförts av den auktoriserade revisorn.

4.1. Koncernföretagen i Landstingshuset i Stockholm AB

Koncernen består av elva helägda aktiva dotterbolag och ett vilande dotterbolag, Hudinge Universitetssjukhus AB. Vidare finns ett aktivt dotterdotterbolag och ett antal vilande dotterdotterbolag samt ett intressebolag, BB Stockholm AB, samägt av Region Stockholm, (49 procent) via Danderyds sjukhus AB och Prima Vård (51 procent).

Nedan är koncernens elva helägda aktiva dotterbolag:

³ Rekommendation nr 98191, regionrevisorerna årsrapport LISAB 2022

⁴ Corporate Sustainability Reporting Directive, EU:s direktiv om företagens hållbarhetsrapportering

- Södersjukhuset AB
- Danderyds Sjukhus AB
- Södertälje Sjukhus AB
- S:t Eriks Ögonsjukhus AB
- Folktandvården Stockholms län AB
- Ambulanssjukvården i Storstockholm AB
- Tobiasregistret AB
- MediCarrier AB
- Locum AB (med dotterbolaget Terreno AB)
- AB Stockholm Läns Landstings Internfinans
- Film Stockholm AB

Verksamheten i dotterbolaget AB Stockholm Läns Landstings Internfinans överfördes från och med den 1 januari 2023 till regionstyrelsen. Enligt årsredovisningen har bolaget i januari 2024 avslutats genom fusion med moderbolaget Landstingshuset i Stockholm AB.

4.2. Auktoriserade revisorns bedömning

Årsredovisningen är i allt väsentligt upprättad enligt god redovisningssed, enligt regionens anvisningar och bedöms ge en rättvisande bild av årets resultat och ställning.

Räkenskaperna bedöms av den auktoriserade revisorn vara rättvisande.

Vad gör regionrevisorerna?

Regionrevisorerna granskar den verksamhet som bedrivs av regionens nämnder och bolagsstyrelser. Revisionsuppdraget är det största inom kommunal verksamhet.

Att vara revisor är ett förtroendeuppdrag vars syfte är att med oberoende, saklighet och integritet främja, granska och bedöma verksamheten. Den övergripande uppgiften för revisorerna är att granska hur nämnder och styrelser tar sitt ansvar. De förtroendevalda revisorerna är fullmäktiges och ytterst medborgarnas instrument för den demokratiska kontrollen. De har därmed en viktig funktion i den lokala självstyrelsen.

Ledamöter i nämnder och styrelser ansvarar inför fullmäktige för hur de själva, anställda och uppdragstagare genomför verksamheten. I ansvaret ingår att genomföra en ändamålsenlig verksamhet utifrån fullmäktiges mål, beslut och riktlinjer samt de föreskrifter som gäller för verksamheten, på ett ekonomiskt tillfredsställande sätt och med en tillräcklig intern kontroll samt att upprätta rättvisande räkenskaper.

I årsrapporter för nämnder och styrelser sammanfattar revisionskontoret den granskning som genomförts under det gångna året. Verksamhetsrevisionen redovisas löpande i projektrapporter. Publikationerna finns på www.regionstockholm.se. Det går även att prenumerera på regionrevisorernas nyhetsbrev genom att anmäla intresse via e-postmeddelande till regionrevisorerna.rev@regionstockholm.se.

Postadress: Box 22230, 104 22 Stockholm

Besöksadress: Hantverkargatan 25 b (T-bana Rådhuset)

Telefon: 08-737 25 00

E-post: regionrevisorerna.rev@regionstockholm.se

Hemsida: www.regionstockholm.se

Regionrevisorerna

Rekommendationer till nämnd/styrelse – ÅR 2023

Landstingshuset i Stockholm AB

Övrigt

Ursprung	Rekommendation	Åtgärdad	Revisionens kommentar
98191 Från rapport 2022 Årsrapport	LISAB:s styrelse bör säkerställa en rutin så att den årliga utvärderingen av vd:s och styrelsens arbete genomförs varje år.	●	ÅR 2023 Av protokoll framgår att styrelse- och vd-utvärdering gjordes i november 2023. Enligt styrelsens så kallade ärendebalans för 2023 och 2024 finns tidpunkter för utvärdering inlagda. Rekommendationen bedöms vara åtgärdad.

Regionrevisorerna

BEDÖMNINGSMÅL OCH BEDÖMNINGS- KRITERIER 2023

Ekonomiskt och verksamhetsmässigt resultat

Nämnden/styrelsen har uppnått fullmäktiges mål samt följt de beslut, riktlinjer och föreskrifter som gäller för verksamheten. Verksamhetens resultat och resurser står i ett rimligt förhållande till varandra.

Bedömningsmål:

1. Nämnden/styrelsen har uppnått fullmäktiges finansiella mål (resultatkrav) och följt fullmäktiges ekonomiska riktlinjer.
2. Nämnden/styrelsen har uppnått fullmäktiges mål för verksamheten och genomfört tilldelade uppdrag.
3. Nämnden/styrelsen har i övrigt bedrivit verksamheten med god ekonomisk hushållning utifrån fullmäktiges beslut.
4. Nämndens/styrelsens verksamhet har bedrivits i enlighet med för verksamheten gällande lagar, föreskrifter, riktlinjer m.m.

Bedömningskriterier:

Tillfredsställande

Bedömningsmålen bedöms i allt väsentligt vara uppfyllda. Avvikelser kan förekomma.

Inte helt tillfredsställande

Bedömningsmålen bedöms delvis vara uppfyllda. Det finns större och/eller flera avvikelser.

Otillfredsställande

Bedömningsmålen bedöms inte vara uppfyllda. Det finns väsentliga avvikelser eller allvarliga brister som måste åtgärdas snarast.

Kommentar: Bristerna eller avvikelserna är så stora att frågan om anmärkning eller avstyrkt ansvarsfrihet bör prövas.

Intern styrning och kontroll

Nämnden/styrelsen ansvarar för att det finns en intern styrning och kontroll som med rimlig grad av säkerhet leder till måluppfyllelse, effektiv verksamhet och

regelefterlevnad. Nämnden/styrelsen har säkerställt systematiskt ordnade kontroller i organisation, system, processer och rutiner.

Bedömningsmål:

1. Nämnden/styrelsen har fastställt en organisation med tydlig fördelning av ansvar och befogenheter.
2. Nämnden/styrelsen har i budget/verksamhetsplan fastställt ekonomiska och verksamhetsmässiga mål i linje med fullmäktiges mål och övriga uppdrag. Målen är mätbara/uppföljningsbara.
3. Nämnden/styrelsen har riktlinjer och rutiner för väsentliga områden för att säkerställa att verksamhetens uppdrag och mål uppnås samt att lagar, föreskrifter m.m. följs.
4. Nämnden/styrelsen har genomfört en riskanalys som identifierar, värderar och prioriterar väsentliga risker. Nämnden/ styrelsen har i en plan för intern kontroll, i enlighet med regionens fastställda regelverk, fastställt vilka åtgärder/ kontroller som ska hantera prioriterade risker.
5. Nämnden/styrelsen följer kontinuerligt och systematiskt upp ekonomi och verksamhet, såväl för verksamhet i egen regi som för sådan som uppdragits åt annan att utföra, analyserar väsentliga avvikelser samt vidtar åtgärder vid behov.
6. Nämnden/styrelsen har ett informations- och kommunikationssystem som stödjer styrning, kontroll och uppföljning av verksamheten.
7. Nämndens/styrelsens rapportering ger en rättvisande och tillförlitlig information om ekonomi och verksamhet.
8. Nämnden/styrelsen har säkerställt en tillräcklig beredning av ärenden.
9. Nämnd/styrelse har fattat beslut med stöd i reglemente, delegation eller i uppdrag från fullmäktige.

Bedömningskriterier

Tillräcklig

Bedömningsmålen bedöms i allt väsentligt vara uppfyllda. Avvikelser kan förekomma.

Regionrevisorerna

Inte helt tillräcklig

Bedömningsmålen bedöms delvis vara uppfyllda. Det finns större och/eller flera avvikelser.

Otillräcklig

Bedömningsmålen bedöms inte vara uppfyllda. Det finns väsentliga avvikelser eller allvarliga brister som måste åtgärdas snarast.

Kommentar: Bristerna är uppenbara och försvårar styrning, ledning, uppföljning och kontroll. Avvikelseerna är så stora att frågan om anmärkning eller avstyrkt ansvarsfrihet bör prövas.

Räkenskaper

Nämndens/styrelsens räkenskaper är upprättade i enlighet med lagstiftning och god redovisningssed så att räkenskaperna ger en rättvisande bild av resultat och ställning och kan ligga till grund för styrning, ledning, uppföljning och kontroll av den verksamhet som bedrivs.

Bedömningsmål:

1. Nämndens/styrelsens räkenskaper är upprättade i enlighet med den kommunala redovisningslagen, god redovisningssed samt regionens regler och anvisningar.
2. Nämndens/styrelsens delårsrapport och årsbokslut/verksamhetsberättelse ger en rättvisande bild av resultat och ställning.

Bedömningskriterier:

Rättvisande

Räkenskaperna uppfyller i allt väsentligt bedömningsmålen. Avvikelse kan förekomma. Eventuella värderings-, klassificerings- och/eller upplysningsfel är inte av sådan karaktär att de väsentligen påverkar bilden av nämndens/styrelsens resultat och ställning.

Inte rättvisande

Räkenskaperna innehåller väsentliga avvikelser eller allvarliga brister i förhållande till bedömningsmålen och ger inte en rättvisande bild av resultat och ställning.

Kommentar: Avvikelseerna är så stora att frågan om anmärkning eller avstyrkt ansvarsfrihet bör prövas.